

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра землеробства, геодезії та землеустрою

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Гамаюнова В.В.

« 11 » 15 03 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур»

Галузь знань	<u>20</u>	«Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність	<u>201</u>	«Агрономія»
Освітньо-наукова програма		«Агрономія»
Освітній ступінь		«Доктор філософії»
Семестр	<u>3-й</u>	
Форма здобуття освіти		(денна)
Викладачі		Гамаюнова Валентина Василівна, д-р. с.-г. наук, професор, завідувач кафедри землеробства, геодезії та землеустрою, gamaionova@mnaui.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри землеробства, геодезії та землеустрою.

Протокол № 8 від «05» березня 2020 року.

Завідувач кафедри

Гамаюнова В. В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету агротехнологій.

Протокол № 7 від «10» березня 2020 року.

Голова науково-методичної комісії

Манушкіна Т. М.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету агротехнологій.

Протокол № 9 від «11» березня 2020 року.

Голова вченої ради

Дробітько А. В.

Миколаїв

2020

1. Призначення навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна „Прогноз і програмування сільськогосподарських культур” вивчає створення моделі отримання врожаю з максимально можливим урахуванням чинників, які його визначають: кліматичних умов, родючості ґрунту, технології вирощування, біологічних особливостей виду (сорту, гібриду). Програмування врожаїв направлене на впорядковану організацію агрофітоценозу як системи для досягнення максимальної його продуктивності.
2. Мета навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур» має за мету – теоретично реалізувати максимальне акумулювання сонячної енергії, найбільш повне використання ґрунтово-кліматичних ресурсів, генетичного потенціалу районованих сортів, матеріальних і трудових ресурсів, одержання економічно оправданих врожаїв і гарантованих валових зборів продукції рослинництва на промисловій основі. Завдання викладання дисципліни “Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур” полягає в тому, щоб формувати у аспірантів міцні знання та уміння з управління продукційним процесом створення заданої врожайності на основі абстрактного моделювання фізичної суті чи функціональних залежностей росту та розвитку рослин.
3. Компетентності	Інт К, ЗК 1-9, ФК 1, ФК 3, ФК 11-13, ПРН 1-2, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 8-18
4. Заплановані результати навчальної дисципліни	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

<p>знати:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - суть, принципи та етапи програмування врожаїв сільськогосподарських культур, як науки про управління продукційним процесами агрофітоценозу; - показники, що характеризують стан, структуру і властивості засобів та прийомів виробництва рослинної продукції і є необхідним для створення інформаційно-логічних моделей, - базисної основи управління процесом формування врожаїв; - закономірності та взаємозалежності процесів, що проходять в системі: “ґрунт – рослина - клімат – господарські ресурси” і можуть бути враховані при розробленні кількісних моделей – інструментів управління формування заданої врожайності; - рівні врожаю та чинники за якими вони визначаються; - особливості програмування врожаю за умов штучного осушення та зрошення; - скласти баланс вологи і за умов зрошення, розробити систему повного забезпечення посівів вологою; - програмне забезпечення прогнозування і програмування врожаю сільськогосподарських культур; - існуючі моделі та програми в галузі науки і виробництва рослинницької продукції.
<p>вміти:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розрахувати для конкретної території потенційну врожайність (ПУ) по надходженню ФАР і провести аналіз потенційних можливостей сортів; - визначити потенційні можливості кліматичних умов і зробити розрахунок урожайності за ресурсами вологи і тепла; - виявити з врахуванням культури лімітуючі фактори врожаю; - визначити на основі оптимального виконання природних та господарських ресурсів прогнозовану врожайність; - розрахувати фотосинтетичний потенціал, який забезпечує одержання запланованого врожаю;

	<ul style="list-style-type: none"> - розрахувати для конкретної території норми мінеральних добрив під запрограмований урожай культур сівозміни з урахуванням агрохімічних показників ґрунту, кліматичних умов місцевості, біологічних особливостей культури (сорту, гібриду). Використання поживних речовин з ґрунту і внесених добрив; - розробити: а) систему агротехнічних заходів з вирощування культури; б) систему заходів із захисту рослин від хвороб, шкідників та бур'янів; - застосовуючи математичні методи в програмуванні врожаїв: <ul style="list-style-type: none"> а) використовувати прогностичні, оперативні та коригувальні програми програмованого вирощування сільськогосподарських культур; б) корелятивні взаємозв'язки та взаємозалежності; в) графічні і графоаналітичні методи пошуку оптимальних рішень; г) лінійне програмування, метод Монте-Карло, рендомізатор; д) метод оптимального програмування врожаїв, запропонований І.С. Шатиловим; е) економіко-математичне програмування; є) використання комп'ютера для визначення оптимального комплексу, що забезпечує одержання запланованої урожайності. 	
5.Опис навчальної дисципліни	<p>Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекції - практичні заняття - самостійна робота - консультації 	<p style="text-align: right;"><i>120 годин/ 4,0 кредити</i></p> <p style="text-align: right;"><i>14 годин/ 0,47 кредити</i></p> <p style="text-align: right;"><i>14 годин/ 0,47 кредити</i></p> <p style="text-align: right;"><i>64 години/ 2,13 кредити</i></p> <p style="text-align: right;"><i>28 годин/ 0,93 кредити</i></p>

Календарний план*

№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин				
		лк	пз	сам. робота		
Модуль I						
1.	Теоретичні основи програмування врожаїв	2	2	8		
2.	Принципи програмування врожаїв	2	2	8		
3.	Методичне та методологічне забезпечення дисципліни	2	2	8		
4.	Метод оптимального програмування врожаїв за І.С. Шатиловим	2	2	8		
Модуль II						
5.	Розрахунок потенційної урожайності	2	2	10		
6.	Розрахунок фотосинтетичного потенціалу посівів, який забезпечує одержання запрограмованого врожаю	2	2	10		
7.	Агрохімічні основи програмування врожаю	2	2	12		
Всього		14	14	64		
*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу						
6. Порядок та критерії оцінювання	<p>Поточний контроль знань здійснюється шляхом усного опитування на практичних заняттях, письмового тестування, тестування за допомогою ПЕОМ, перевірки завдань самостійної роботи, а оцінювання виконується за бальною методикою ЄКТС.</p> <p>Форма підсумкового контролю – залік. Підсумкова оцінка здобувача вищої освіти визначається за умови наявності у нього позитивних оцінок з усіх модулів дисципліни (залікових кредитів). При цьому до залікової книжки виставляється “зараховано”, якщо кількість балів 60 і більше (із можливих 100 засвоєння змістових модулів протягом семестру). Якщо кількість балів, які здобувач набрав упродовж семестру, менше 60, підсумковий контроль здійснюється шляхом проведення заліку в усній формі по питаннях, що розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри. Оцінювання виконується за бальною методикою ЄКТС. Зарахування пропущених занять здійснюється після їх відпрацювання з НПП за розкладом консультацій.</p>					
Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти						
Форма контролю		Кількість заходів	Оцінка		Сума	
			min	max	min	max

1. Аудиторна робота в т.ч.:						
- виконання практичних робіт		7	3,14	5,14	22	36
- колоквіум		2	7	12	14	24
- тестування		2	6	10	12	20
- опитування		2	3	5	6	10
2. Самостійна робота в т.ч.:						
- написання та захист реферату		2	3	5	6	10
Разом по дисципліні					60	100
Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу						
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою				
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), звіту з практики, диференційованого заліку		для заліку		
90 – 100	A	«5» – відмінно		зараховано		
75 – 89	BC	«4» – добре				
60 – 74	DE	«3» – задовільно				
35 – 59	FX	«2» – незадовільно з можливістю повторного складання		не зараховано з можливістю повторного складання		
1 – 34	F	«2» – незадовільно з обов'язковими повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковими повторним вивченням дисципліни		
7. Політика курсу		<p>Основні принципи проведення занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку; - усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; - різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді; - курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну 				

	<p>інформацію та представити виконані завдання; - протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.</p>
<p>8. Інформаційні джерела</p>	<p style="text-align: center;">Основні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Маренич М. М. Прогнозування врожайності сільськогосподарських культур / М. М. Маренич, О. В. Веревська, В. С. Шкурко. – Полтава : «СІМОН», 2011. – 115 с. 2. Оцінка методичних підходів щодо екологічного обґрунтування застосування добрив під сільськогосподарські культури / за ред. О. В. Харченка, В. І. Прасола. – Суми : Університетська книга, 2011. – 48 с. 3. Харченко О. В. Агроекономічні і екологічні основи програмування та програмування урожайності сільськогосподарських культур / О. В. Харченко, В. І. Прасол, С. М. Кравченко. – Суми : Університетська книга, 2013. – 237 с. 4. Харченко О. В. Основи програмування врожаїв сільськогосподарських культур / О. В. Харченко. – Суми : Університетська книга, 2003. – 291 с. 5. Прогноз і програмування врожаю сільськогосподарських культур : метод. реком. до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» на третьому освітньо-науковому рівні спеціальності 201 «Агрономія» / уклад. : В. В. Гамаюнова, І. В. Смірнова. — Електрон. текст. дані. – Миколаїв : МНАУ, 2017. – 63 с.

	<p>Додаткові:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Калінчик М. В. Економічне обґрунтування норм внесення мінеральних добрив залежно від ціни на ресурси та продукцію / М. В. Калінчик, М. М. Льчук, М. Б. Калінчик. – К. : Нічлава, 2006. – 42 с. 2. Лазер П. Н. Інструментарій і технології організації в землеробстві / П. Н. Лазер, Є. К. Міхеєв. – Херсон, 2006. – 368 с. 3. Городній М. М. Агрохімія: підручник / М. М. Городній, А. В. Бикін, Л. М. Начаєвська. – К. : ТОВ «Алефа», 2003. – 786 с. 4. Єщенко В. П. Загальне землеробство: підручник / за ред. В. О. Єщенка. К. : Вища школа, 2004. – 336 с.
9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	Передбачено використання індивідуальної форми навчання для здобувача за допомогою системи Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua).
10. Доступ до матеріалів навчання	Робоча програма дисципліни (https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/agronomij/rp/rp_prognoz_i_program.pdf , https://moodle.mnau.edu.ua/pluginfile.php/97833/mod_resource/content/2/rp_prognoz_i_program.pdf), її силабус та навчально-методичний комплекс дисципліни (https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=1623) з необхідним його наповненням розташовано на офіційному сайті Миколаївського національного аграрного університету (https://www.mnau.edu.ua).

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

Професор кафедри _____

(підпис)

В.В. Гамаюнова